

მიოთხოვეთ

ამიერ-კავკას. რეზინის გზის ყველა სადგურზე „სახალხო გაზეთი“

შვილსა და ცაბაძეს. ამასთან მედიკონი შეიღო უკიდურეს 1/8 მამულისა, ხოლო ცაბაძეს 1/8. 1905 წელს არამიანს უკიდურეს მედიკონი შეიღო, ხოლო 1908 წელს ცაბაძის წილი შეუქმნია ტფილისის საოლქო სასამართლოს საჯარო ვაჭრობის დროს.

ასეთია საქმის ვითარება ბან არამიანის სიტყვით. მაგრამ, თუ ცოტა ჩაუყვირდებით საქმეს, დაინახავთ, რომ არც ისე ადვილად შეიძლება საქმის გადაწყვეტა, როგორც ეს ბან არამიანს ჰგონია. ჩვენ არ ვიცით, რანაირი საბუთები უჭირავს ხელში ბან არამიანს, მაგრამ ის კი დანადგებულნი ვიცით, რომ ბან არამიანს უკიდურესი სიყვარული ჰქონდა ვაჭრობისადმი და ამით ჩაეჭვებინა. ვერის გლეხებმა გვიჩვენეს კობოლა დეპუტისა, საიდანაც ბან არამიანს ცოტა თანხა მიუღია, რომ არამიანს თითხმეტი ათასი მანეთი უძღვევია გლეხებისთვის, ოღონდ კი მათ საქმე გავაყვინებინათ არამიანსთან. ჩვენ არ ვგვინდობ, რომ არამიანს ვერის გლეხებს ღამიანი თვალისთვის აძლევდა თითხმეტს ათასს. გლეხებს წარმომადგენლობა გვიანებს, ჩვენთან ხშირად მოდიოდნენ მაკურები და შუამავლები, გვიჩვენებდნენ, დასთანხმდით არამიანს, ის კარგს სახლებს ააშენებს და თქვენც დაგამაყვინებთ; მაგრამ ჩვენ ჩვენი მიზან არ გვინდოდა ხელიდან გაგვეშვა.

გვიმორბოდა, ჩვენ ხელთ არა ვაქვს ის დოკუმენტები, რომელთა ძალითაც არამიანს აყრის უბირება და გლეხებს. მაგრამ, თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ განცხადებას, რომ ვერის გლეხებმა დავა მოუტყვევედნენ მედიკონისა და ცაბაძეს, არ შეგვიძლიან ვთქვათ არ ვაქვს დოკუმენტები, რომლებსაც ვაჭრობისადმი მიუძღვნა ვაჭრობისადმი. შესაძლებელია, მაგალითად, რომელიმე ინსტანციებში გლეხებმა წააგდეს საქმე, და ცაბაძე და მედიკონი შეიღო ადამისკულტურის ფურცელი საქმისა, რომელიც უკვე ისევ წარმოებაში იყო, არამიანს მიჰყიდეს. როდესაც საკითხი საზოგადოებას გადასწავდა, ადვილად შესაძლებელია ეს პირველი ადამისკულტურის ფურცელი არ გაუქმდა და იმ იმედით, რომ, სულ ერთია, გლეხები დავის გაწყვეტა ვერა შეესაძლებელია, ეს წინასწარი ადამისკულტურის ფურცელი ააშუშავს, ეს მით უფრო ახლოა სიმართლესთან, რომ ბან არამიანს გლეხებთან მოლაპარაკება არ შეუწყვეტია და მათს დასამაყვინებლად ფულიც კი უძღვევია. ჩვენ ვამბობთ, საქმის ვითარებას არ ვიცნობთ და ვერც შევალთ ფორმალური-იურიდიულ მხარის გამოკვლევაში, მაგრამ მანინს არ შეგვიძლიან არ დავის შიშით, რომ ბან არამიანსი ძალით პირველად აყრის გლეხებისა, რომელიც მუდამ ამ მიწაზე სცხოვრობდნენ და ნახევარ საუკუნეზე მეტია თავის საკუთრებად მიჩნეობთ.

ვერის გლეხები ღარიბები არიან, უპატრონონი. მათ არც კონკრეტული შეძლება აქვთ და არც ცოდნა ხელდასაყვინებელი. მათი იურიდიული კსოვილის თავი დააძვინებ, მაგრამ ეს კიდევ ნებას არავის აძლევს უყურადღებოდ დასტოვონ ჩივილი და გლეხებს 72 კომისის, რომელიც დადეს თავის უმღერებას საზოგადოების უზიარებენ?

ურიგო არ იქნება, თუ ჩვენი ვეტილები იკისრებენ ამ საქმის გაძლიერებას და ხელმძღვანელობას გაუწყვენ საცოდავ გლეხებს, რომელიც 25 წელიწადია მისტირან თავიანთი უკლებს და ესეა კი ღამის არის უკლად მძღვე კაპიტალის მსხვერპლად გახსნენ.

არ. ჯ.—შვილი.

დასაქმე და თავად-აზნაურება

„სახალხო გაზეთი“ მე-1042 ნომერი ამ სათაურით დაიბეჭდა ქართველის წერილი. ავტორი ფრიად საინტერესო და საგულისხმო საკითხს ეხება. ეს არის დასვლების და თავად-აზნაურების ფსიხოლოგიური ნათესაობა ერთმანეთს. როგორ შეიძლება ნათესაობა, ერთი იგივეობა ორი მოწინააღმდეგე ჯგუფისა, როგორ შეიძლება სალიდარობა არსებობდეს, ერთის მხრივ დასვლის შიშით, რომელიც საკლამ-გალობის მიერ უზღვევს პირნიკების აღსარებელნი არიან, რომელიც მათი თხოვენ თანამედროვე სოციალურ მდგომარეობის ძირიანად გარდაქმნას

და მეორე მხრივ იმ დროშაქმულ წოდების შიშის, რომელიც მთელ თავის ძალას და არსებობის გარანტიას თანამედროვე წესწყობილებაზე აყრავს? საკითხი უფრო რთულდება, უფრო გაუგებარი ხდება, თუ იმასაც მივიღებთ მხედველობაში, რომ დასვლები ჩვენი ერის დემოკრატიულ ნაწილს შეადგენენ, მისი სისხლ-ბორცნი არიან. დასვლების სოციალურ მდგომარეობას უნდა აღვზარდა მათ სულსა და გულში ღრმა და შეუპოვებელი ოპოზიცია თავად-აზნაურთა ფსიხოლოგიის წინააღმდეგ. დასვლები, როგორც დემოკრატიის ინტერესთა დამცველები, უნდა გამოაყოფიყვნენ აგრძელებ კულტურის, ცივილიზაციის დამცველად იმ კონსერვატიულ ნაწილის იერიშისაგან, რომელიც წოდებრივ და კლასობრივ განხეთქილებას ხელშეწყობს სტოგებს და მით აფერხებს პროგრესის სვლას.

მაგრამ მოხდა სასწაული: ბრძოლისა და წინააღმდეგობის ნაცვლად, როგორც სამართლიანად შეგნობენს ქ. რაჭველი, ჩვენმა ვენდვით გრაველს საკითხში მათ ფსიხოლოგიურ ნათესაობას, ერთგვიგობას, სოლიდარობას. მანინს რა არის ამის მიზეზი, რომ შეარჩია თავის-თავად შეურბეგმელი გლეხებები? მისთვის გამოსარკვევად მეცხრამეტე საუკუნის ისტორიის მიხედვით. მეცხრამეტე საუკუნის დასასრულს ფეოდალიზმი საქართველოში აგონიაში განიღვლიდა. ამ ინსტიტუტს დღეს-ახანა ვერაზიანს დროშაქმული ჰქონდა, იგი ადვილი იყო დედაძირის სურვილად. იმ დროს განათლებულ აბსოლუტურად ღრმად ჰქონდა გლეხული ფსევდი. პოლიტიკურად უძღვრება და განათლებულ ქვეყნებს მოშორებულმა საქართველომ ვერ შეძლო თავის საკუთარი ძალით ფეოდალიზმის აღმოფხვრა. იგი რუსეთს მიეკვლია. წარჩინებული წოდება, რომელიც წინა დემუნიის მართვა-გამგეობის სიღვემეშია, ვერის სცოვრებას აძლევდა ტონს, რუსეთის შენოსვლის დროს გადაქცევა კარგად დილერ ცენტრალიზმის მანქანის უბრალო და უხინგურული ვინტაჟი. მაგრამ თავად-აზნაურობას მალე გადაეშალა ახალი საშუალებით ასპარეზობა და მალეც შეეთვისა ახალი მდგომარეობას, რომელიც მას წოდებრივ სიკეთეს უქადა.

ჩვენი თავად-აზნაურობა ბიუროკრატიის ფრთებ ქვეშ თავს ფრიალ კარგად ჰგონობდა. სხვის მზრუნველობას, სხვის თაოსნობას ისე შეეჩვია იგი, ისე შეეთვისა, რომ სრულიად დაჰკარგა უნარი მოქმედებისა, თაოსნობისა. არა, მან დაჰკარგა იმედოვნისა, აქვს თუ არა მას ძალა თავისი პატრონობისა. ამ საკუთარ ძალის უიმედობაზე, უნარის უილაჯობაზე აღმოცენდა ის ფსიხოლოგია, რომლის განვითარებას ყოველმხრივ ხელს უწყობდა ბიუროკრატია. მათი გულისუფრი სულ იქითაქნ იყო მიპყრობილი, თუ რის იტყვენ მეტრატურგში. სადა იყო ხალხი, სად იყო გლეხობა? იგი ჯერ კიდევ ბატონ-ყმობის უღელ ქვეშ მდებარეობდა. იგი არ იყო გამოსული ცხოვრების ასპარეზზე, მას თვისი სიტყვა არ ეთქვას. ბატონ-ყმობის გადაყრდნის შემდეგ ვაჭრობა-მრეწველობა ფესს იღებდა, ქალაქი მუდროდ იქცეოდა ქვეყნის სოფელთან; ქალაქი მარტო სადმონისტრაციო ცენტრი აღარ არის. იგი ეკონომიურ და კულტურულ ცენტრად იქცევა. სოფლიდან გამოდის ის ელემენტები, რომელიც იძულებულია ლუკმა-პურის შოგნისთვის ქალაქს შეადაროს თავი. დემოკრატიის განვითარებას ახალი გზები უღვრება. მაგრამ იდრე იგი გამოვიდოდა, მისთვის უკვე მზად იყო გამართული პროკურატის საწოლი; რუსიფიკაციის უკვე ღრმად ჰქონდა გამგეობის ფესვები; ცხოვრების ყოველი მხარე—პოლიტიკური, ეკონომიური, კულტურული და ფსიხოლოგიური, ანტიკონსერვატიული ბუნებრივად წარმოადგენდა. დენაციონალიზაციამ მუდროდ გაუქვრა ქართველ დემოკრატიის არტახები, მაგრამ შემოკრა იგი. ქართველი ერის ცხოვრება მოქცეული იყო ეროვნული ფარგლების გარეშე.

ამ ბრძოლა ქართველ ერის ცხოვრების ერთ მხარესთან კი არ იყო გამოცხადებული—ბრძოლა იყო ეროვნულ სულთან, ბრძოლა იყო კულტურასთან, პროგრესთან.

აი სად არის ჩვენი მდგომარეობის ტრალიზმი. მაშ მ ბრძოლაში საქონი იყო გამობა, რომ თავისებურ-

ება შეგვეჩინებინა, ეროვნული დემოკრატია და დემოკრატია. მაგრამ, ჩვენდა სავალალოდ, ქართველ დემოკრატიის ერთი ნაწილი მოსტყდა ამ ბრძოლაში. იგიც სასოწარკვეთილად დამარცხდა. მანაც დაჰკარგა მოქმედების უნარი. უნუგეშოა აწერა ბრწყინვალე მომავლის დანახვის ღონისძიებას არ აძლევს. ამ ნაწილის სულსა და გულში ბუდეს იგებს იგივე სასოწარკვეთილი ფსიხოლოგია. აქაც ეროვნული თვითმკვლელობა. ესენი არიან მესამე დასვლები. მათ თავისი ეროვნული სასოწარკვეთილება გაგებულ ცალბადად ეროვნული ინტერესები ზეარკად მიიტანა რუსეთის ბიუროკრატიულ ცენტრალიზმის სასხვერპლოზე. ქართველი თავისი ინტერესები მიიტანეს დემოკრატიულ ცენტრალიზმის სასხვერპლოზე. ქართველი თავად-აზნაურობა ელექტრული და ეროვნული მოქმედებისა, რასაკვირველია, გუჯრეთ-მარკოვს; დასვლები კი უფრო მეტი თავიანობით და მოკრძალებით ელექტრული პლენი-ნოვ-მარკოვებს.

მაშ რით, თუ არა ამ ეროვნულ უიმედობის ფსიხოლოგიურად ახსნას ის გარემოება, რომ დემოკრატიის ინტერესთა დამცველი ამ 15 წლის განმავლობაში ისეთი საოცარი თავგანთავებით, ისეთი გაფორმებით ებრძვიან მეტრე ქვეყნის დემოკრატიულ მიმართულებას, რომელსაც სულ სხვანაირად წარმოუდგენია საქართველოს მომავალი? ნეტავ ვიცი, რა გარანტიას აძლევს ისინი ქართველობას, რომ იგი უკანასკნელად ისევე დღენილ იქნება რუსეთის თუნდაც უუღმროკრატულ წესწყობილობის დროს, როგორც ენდა? ვინა იმისთანა მშავლეთები ცოტა ყოფილა და არის ისტორიაში? ჰო და, როდესაც ყველა ამს უჭირბდებით, ამ საოცარ ნათესაობას ვეძღვრება, გული გვიდებდა, საშინელი ფიქრი იცავს ჩვენს გონებას. ამ სოლიდარობის აღნიშვნა უბრალო ეთნიკობით არ მოგვცის, ეს არ გვახარებს; ამით ჩვენ ხელდავთ, რომ ჩვენს დემოკრატიულ ნაწილშიც შეპარულა ეროვნული სასოწარკვეთილება, ეროვნული თვითმკვლელობის სიმპტომები.

მიხაკ.

ქვე მუხხელიშვილი, ჯანდიერი, თუმანიშვილი, შურაბიშვილი, რ. გაბაშვილი, ვაჩნაძე, ი. ნიკოლაიშვილი და მ. სარაჯიშვილი. კრების განახლებისას გაიმართა მსჯელობა წ. კ. საზოგადოების წევრის მიღების სხვა ადგილას გადატანის თაობაზე. ჯანდიერი, გაბაშვილი, ივ. რატიშვილი და სხვანი იმის მომხრენი არიან, რომ მალაზია სადმე ქუჩის პირას გადაიტანონ. თავმჯდომარემ განმარტა, რომ ეს შეუძლებელია და საზარალოც იქნება.

დ. ვაჩნაძეს არ აკმაყოფილებს მალაზიის ანგარიში. მისი აზრით საჭიროა რეორგანიზაცია. თავმჯდომარე თხოვს პროექტს. დ. ვაჩნაძე თანხმობან აცხადებს. თაყაიშვილის აზრით უმთავრესი უურადლება გამოცემლობას უნდა მიექცეს. საქირია, სახელმძღვანელოები თავის დროზე იბეჭდებოდეს.

თავმჯდომარე როგორ გნებავთ მალაზიის საქმის მოწყობა? კრებაში მომხრეა გადატანისა და გამგეობის ავალებს ამ საქმის განხორციელებას. დ. კარბიშვილი. კომისია დაინიშნოს და ამ კომისიამ შეისწავლოს საქმე. კრებამ კომისიის არჩევა გადასწყვიტა. კომისიის წევრებად აირჩიეს ზურაბიშვილი, ღამბაშიძე, ვაჩნაძე და გაბაშვილი.

საბავსანიის ქალაქების შრომ-მალბნებელი მიმორმ პრებ

სტიტუტის შექმნა და წყალსადენის გაყვანა, 3) ქალაქის მოედნები სუფთა უნდა იხანებოდეს და მოეწყოს საზოგადო ფეხსადგომები, 4) უსუფთაობის გადაყრის საქმე ძირიანად შეიცვალოს, 5) არხები გაითხაროს, რათა ფეხსადგომების მიღები როგორც არ ეტოვოდეს. ზომება მიიღონ, რათა ებრავდნენ უბანში წყლი ადარ გააქუქებინონ, 6) სასანიტარო მეტრე-მეტრე ანტისანიტარულ მდგომარეობაში იყოფებოდეს. კამათს კერძოდ წყალსადენის საკითხი იწვევს. იქ წყალსადენი კონცესიონერს გაუყვანია. წყალი კარგის თვისებისა, დღემდე 200,000 ვედრო წყალი იძლევა, მაგრამ მუხოვრები კი მოკლებულია დაქმნაფილებების აუცილებლობას, მაგრამ ხელშეკლებების გამო ხელფები აქვს შეფარკოლი. ქალაქის შემოსავალი 417,000 მან. უდრის, აქედან 196,751 მან. ხაზინის მიუკვრავი ბიუჯეტის შესახად და ჯარების ზინის ქარაზ. დასასრულ მომხსენებელი საკითხი სთვლის ქალაქის განთავისუფლებას ამ სავალდებულო გადასახადისაგან.

ქ. ახალქალაქის მდგომარეობა და საქმის განხორციელება

ამ საკითხის შეახებ მოხსენებას კითხულობს ახალქალაქის მოურავი ი. კ. მეტრეხელი. ახალქალაქის ბიუჯეტის სულ 16,000 მან. შეადგენს (6,000 მცხოვრებია). აქედან 8,000 მან. ხაზინის მიუკვრავი სავალდებულო სახელმწიფო გადასახადის სახით ახალქალაქის მოსაწყობად საჭიროა: 1) მთავრობის ნივთიერი დახმარება წყალსადენის მოსაწყობად არხების გასაყვანად, ორი ფეხსადგომის გასაყვანად, საავადმყოფოს, სადეუზინფიკაციო კამერისა და ლაბორატორიის მოსაწყობად (ფული ხაზინას აღარ უნდა დაუბრუნდეს); 2) მუდმივი სასანიტარო-სამკურნალო ორგანიზაცია, 3) სახელმწიფო გადასახადისაგან განთავსდებულ, 4) მცხოვრებთა კულტურულ ჩამორჩენის წინააღმდეგ ბრძოლა პირველადწყობით სასწავლებლების დაარსებით, 5) ბინის გადასახადის გადასვლა ქალაქის ხელში და მცხოვრებთა შიშის შეკრებულ გადასახადების ნაწილის გადაცემა ქალაქისთვის და 6) ახალქალაქისთვის იმ უფლებათა მიანიჭება, როგორც საქალაქო დებულებით როგორც ქალაქებს აქვს.

გარის საკითხებისა

ამ საგნის თვის მოხსენებაში ენება გარის ქალაქის ბეთალი და. ო. რუდენი. ისიც აღნიშნავს სხვა ქალაქის მამბრ გარის უკან ჩამორჩენს სასანიტარო და ქალაქის გამგეობის საქმეში ფულის უქონლობის გამო. მის მოხსენებებში ირკვევა, რომ გარის ბიუჯეტი 23,000 მ. უდრის (თუმცა ეს ჯამი ახლა მეტია, რადგანაც უძრავი ქონება ხელმოკრედ შეუფარებიათ და დასავსებელი გადასახადი უკიდურეს წერტლამდე გაუღიღებიათ) და აქედან საშემდგომი საქმეში მხოლოდ 3000 მან. იხარჯება, ანუ მთელის ბიუჯეტის 1/10-ს, მაშინ, თოდესაც ისეთი

ქ. შ. წ.-მ. გამომრეპლ-ბელ საზრმ. პრება

17 ნომებრის კრება.

გ. ნ. კახაბერი თავმჯდომარეობს. წინა კრების ოქმის დამტკიცების შემდეგ, კრება ილიასკულ საგურამოს მამულისა და ილიას ტფილისში მდებარე სახლს ეხება. მოლაპარაკები აღნიშნავს, რომ ილიასკული საგურამოს მამული შესაფერღონებ ვერ არის დაყენებული. საქირია რაიმე დონისიება. სარევიზო კომისია იმ აზრისაა, რომ ამ მამულის მიხედვით განსურთებულ კომისიას ვებედოს. ხმის უმეტესობით გადასწყდა კომისია არჩიონა.

თ. აგლაძისა ლაპარაკობს ილიას სახლის შესახებ ტფილისში. საზოგადოებამ გამოსთქვას აზრი, გაციოდოს ეს სახლი თუ არა? თავმჯდომარე. დიდად სასიამოვნო იქნება თუ ვინმე დახმარებას აღმოგვიჩინებს და მამულს გამოვიყიდით. წ.-კ. საზოგადოებას კი არავითარი სალარი არა აქვს. მამულის ვალი 12,000 მან. უდრის. შემოსავალი კი წლიურად 600 მანეთია. გ. თუმანიშვილს წინააღმდეგა შემაჯავს, მიენდოს გამგეობის წევრების დაწვრილებით ვაიმე სახლის დავალიანების ვითარება და შემდეგ კრებას მოახსენოს. კერძო პირებს თუ ბანკი შეღავათს აძლევს, მით უფრო მისცეს შეღავათს მთელ დაწვრილებას. ვ. ღამბაშიძე. გავანთავისუფლო წ.-კ. საზოგადოება. ავირჩიოთ ათი პირი, რომელსაც დავაავლებთ სახლი არ გაციოდოს. რ. გაბაშვილი, შ. მესხიშვილი და დ. ვაჩნაძე 10 კაცისაგან შემდ-

ბულგარეთ-რუსეთის ურთიერთობა

სხვა სატახტო ქალაქში, გაისმის სხვა გვარი რწმუნებანი და შესაძლებელია...

რუსეთი

სამინისტროში დიდი განცვიფრებაა. განცვიფრება გამოუწვევია უბრალოდ...

სამინისტროში დიდი განცვიფრებაა

სამინისტროში დიდი განცვიფრებაა. განცვიფრება გამოუწვევია უბრალოდ...

ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა

ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა. დაესწრა რუსეთის დელეგაციის მი...

ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა

ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა. დაესწრა რუსეთის დელეგაციის მი...

ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა

ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა. დაესწრა რუსეთის დელეგაციის მი...

გასაკრებელი ამოცანა

- ბაქო-სამაგისტრაციო კონსტრუქციის სამსახურის მდიანი... ბაქო-სამაგისტრაციო კონსტრუქციის სამსახურის მდიანი...

გალოსნობა

- ბაქო-სამაგისტრაციო კონსტრუქციის სამსახურის მდიანი... ბაქო-სამაგისტრაციო კონსტრუქციის სამსახურის მდიანი...

სასანიტარო პატივი

- უბნები: 1-2 ბ. ფონანა-ოხიძის... უბნები: 1-2 ბ. ფონანა-ოხიძის...

მამის ნაპუსტის დახმარება

- პირველი კერძო საავსრნალო... პირველი კერძო საავსრნალო...

ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა

- ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა... ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა...

ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა

- ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა... ბიზნის წარმომადგენელთა კრება მოხდა...